

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Петя Койчева Христова
Биологически факултет, СУ“Св.Климент Охридски“
на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност ‘доцент’
в **Институт по Органична химия с Център по Фитохимия (ИОХЦФ), БАН**
по професионално направление 4.2.“Химически науки“
научна специалност „Биорганична химия, химия на природните и физиологично активните
вещества“

В конкурса за ‘доцент’, обявен в Държавен вестник, бр. 43 от 31.05.2019 г. и в интернет-страница на ИОХЦФ-БАН, като кандидат участва **Александър Константинов Долашки**, гл. асистент в ИОХЦФ-БАН.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Представеният от **Александър Константинов Долашки** комплект материали е в пълно съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на **ИОХЦФ** и отговаря на критериите на ИОХЦФ-БАН за заемане на академичната длъжност „доцент“. Кандидатът е приложил общо 50 научни труда, 4 признати заявки за патент, един учебник и една учебна тетрадка и списък на участия и ръководство на общо 29 национални и международни научноизследователски проекти. Представените научни публикации, цитирания и участия в проекти надвишават значително критериите на Правилника за придобиване на академичната длъжност доцент тъй като дори само 50% от тях покриват минималните изисквания. Кандидатът е подбрал за разделите В и Г общо 24 публикации, в които разпределението на научните трудове по съответните Q фактори е както следва: статии с Q 1 – 7, с Q 2 -10, Q 3 -5, Q 4-2 и една статия с SJR. Заедно с признатите заявки за патент кандидатът събира само в тези два раздела общо 554 точки, които недвусмислено потвърждават високата степен на неговите наукометричните показатели. Приложените материали по останалите два раздела също надвишават минималните изисквания. Общия брой точки на кандидата е 1840.

Александър Долашки е дипломиран през 2000 год. инженер-химик в Химико-технологичния и металургичен институт в София, който продължава своето образование в Университета в Тюбинген, Германия като редовен докторант. През 2005 год. придобива образователно-квалификационната степен „доктор“ по биохимия, което определя и професионалните му интереси през следващите години. От 2006 год. е на основен трудов договор като гл.асистент в Института по органична химия с център по фитохимия в направление изучаващо структурата и функциите на протеини и гликопротеини. Отличната професионална подготовка на кандидата, работата с редица международни екипи и силната мотивация позволява на кандидата да изработи и публикува значими по своята научна същност постижения.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

Научното направление на кандидата е в областта на биоорганичната химия и всички изследвания са свързани с изучаване на структурата и свойствата на мед-съдържащите протеини и гликопротеини. Научните приноси на Александър Долашки могат да бъдат

группирани в две взаимосвързани направления като фундаментални и приложни. Основните фундаментални приноси на проведените изследвания са насочени към изолиране и химично характеризиране на биомолекули с различен брой медни йони (с един меден йон - супероксиддисмутаза, с два медни йона - хемоцианини и с три медни йона – тирозинази). Проучванията върху тези три модела биомолекули предоставят информация за тяхната комплексна химична структура, определят тяхната температурна и рН стабилност, проследяват поведението на нативните макромолекулни комплекси и техните субединици в процесите на асоциация/дисоциация, изследват условията за реасоциация на изоформите и тяхната конформационна стабилност и т.н. Всички тези изследвания имат важни фундаментални приноси в изучаването на комплексните гликопротеини, но разкриват и редица техни физиологични свойства, които дават нови възможности за търсене на потенциални терапевтични ефекти. Проведените протеомни анализи на антитуморната и антимикробната активност на хемоцианините дават основание за разработване на нови медицински форми, които могат да заместят конвенционалните препарати и антибиотици. Затова считам, че всички представени резултати са в съответствие с научната специалност на конкурса и са в областта на химията на природните и физиологично активните вещества.

Постиженията на кандидата са отразени в 40 научни статии, публикувани в реферирани и индексирани международни списания. Общият импакт фактор на кандидата от представените в документите публикации е 80.65 като тези, с които участва в конкурса по раздел В и Г е съответно IF:42.42. Тези данни безспорно потвърждават високата научна стойност на представената научна дейност. Цитатите на всички трудове на д-р Александър Долашки, като отражение на интереса и признание на неговите изследвания, в базата данни Scopus са общо 462 с h -14, но кандидатът коректно отчита само приложените за настоящия конкурс публикации 225 цитата, които определят индекс на цитируемост h-10. Всички забелязани цитирания са от чуждестранни работни групи, които имат задълбочени изследвания в областта.

Както беше посочено, кандидатът не ограничава своята дейност само до фундаменталните изследвания и търси ефективно приложение на получените положителни резултати в практиката. За това свидетелстват 4 признати заявки за патенти като нов биологичен продукт съдържащ хемоцианин, хранителни добавки за профилактика и лечение на стомашни заболявания, биологично активни пептиди от хемолимфата на рапани и биологично активни смеси от слуз на охлюви за хранителни добавки и козметика. Александър Долашки многократно (над 18 пъти) е отличаван с национални и международни награди за своите приложни постижения и с висока компетентност и мотивираност участва в обучения на млади предприемачи в науката към Фондация Карол.

3. Заключение

Документите и материалите, представени от Александър Константинов Долашки отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ на БАН и Правилник на ИОХЦФ-БАН.

Кандидатът в конкурса е представил значителен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС 'доктор'. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание

като представителна част от тях са публикувани в списания, издадени от международни издателства. Теоретичните му разработки имат практическа приложимост. Научната квалификация на Александър Долашки е убедителна и международно призната.

Постигнатите от Александър Долашки резултати в научно-изследователската дейност, напълно съответстват на специфичните изисквания на Правилник на ИОХЦФ-БАН за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, след анализиране на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна оценка и да препоръчам** на Научното жури да изготви доклад-предложение до Научния съвет на ИОХЦФ-БАН за избор на **Александър Долашки на академичната длъжност ‘доцент’** в ИОХЦФ-БАН по професионално направление 4.2. Химически науки, научна специалност „Биоорганична химия, химия на природните и физиологично активните вещества”.

18.09. 2019 г.

Изготвил становището: .....

доц. д-р Петя Христова